

Отже, слушно зазначити, що невербальна комунікація має дуже важливе значення у спілкуванні, адже 38% інформації сприймається у словесній формі, а 55% – лише виразом обличчя.

Список використаних джерел

1. Невербальна комунікація. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/psychology/9851>.
2. Проценко Г. П. та ін. Правнича лінгвістика : навч. посіб. / за заг. ред. С. М. Гусарова. Київ: А. В. Паливода, 2010. 312 с.
3. Ващук О. П. Невербальна інформація в кримінальному провадженні: теоретико-методологічні основи: монографія. Одеса: Вид. дім «Гельветика», 2017. 430 с.
4. Вербальна та невербальна комунікація. URL: <https://sites.google.com/site/verbtaneverbkommunikacia/neverbalna-kommunikacia-ta-ieie-vidi>.

Мевша Аліна Володимирівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
***Науковий керівник: Клименченко Світлана
Дмитрівна,*** доцент кафедри правничої
лінгвістики Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент

ПЛЕОНАЗМ І ТАВТОЛОГІЯ В ЮРИДИЧНИХ ДОКУМЕНТАХ

У широкому сенсі слова документ являє собою матеріальний носій інформації, зафіксованої на ньому в графічній формі [1].

Юридичний документ являє собою один з видів документів (правда, більшість документів все ж носить юридичний характер). Проаналізувавши і зробивши висновки про сутнісні характеристики та особливості юридичних документів, можна сформулювати саме його визначення [1].

Отже, юридичний документ – це матеріальний об’єкт, що містить юридично важливу інформацію у зафіксованому вигляді та спеціально призначений для її одержання, зберігання, використання та поширення у часі та просторі. При цьому вказана інформація фіксується на вказаному матеріальному об’єкті у будь-який доступний спосіб (паперовий, магнітний, кіно-, фото-).

Будь-який документ повинен бути оформлений відповідно до чинного законодавства та вимог юридичної техніки і містити правильні відомості про всі події, які висвітлює автор. Але іноді в тексті юридичних документів можна виявити чимало лексичних помилок, а саме – таких, як плеоназм і тавтологія.

Тавтологія – це поєднання споріднених слів (тобто слів з одним коренем) для посилення експресивних відтінків позначуваних ними

понять. У багатьох випадках тавтологія свідчить про бідність словникового запасу того, хто говорить і пише. Помилки такого типу можна легко виправити: одне з повторюваних слів замінюється синонімом або зовсім викидається з тексту. Також тавтологічне визначення може бути як результатом прямої помилки, що є наслідком недостатньо високої кваліфікації розробників та осіб, відповідальних за підсумкову якість юридичного тексту, так і прикладом втілення помилкової думки цих осіб про неможливість розкриття змісту того чи іншого поняття інакше ніж як визначенням його через самого себе [4].

Здійснивши невеликий лінгвістичний аналіз тексту Закону України «Про національну поліцію», ми помітили кілька тавтологічних конструкцій, як-от: «забезпечення безпеки», що, на нашу думку, може бути замінено на відповідник «організація безпеки» або «відшкодування шкоди», що можна було б замінити на «відшкодування збитків» (чи то моральних, чи то матеріальних).

В офіційно-діловому стилі тавтологія – це елемент зниження точності вибору кожного слова, від чого в першу чергу і залежить розуміння тексту документа. Наприклад, такі мовні формули, як «за свідченням свідків» бажано було б замінити на «за свідченням очевидців» або «за показаннями свідків», «зобразити образ злочинця» – на «відтворити образ злочинця», «зробити роботу» – на «виконати роботу», «прорахунки враховано» – на «недоліки враховано».

З тавтологією дуже тісно пов'язане й інше мовне явище, яке називається плеоназм. Воно полягає в тому, що в тексті поряд опиняються однозначні слова, і тоді одне з них стає логічно зайвим і повинно бути відкинуте. Наприклад: переважна більшість (слово більшість уже включає поняття переваги), пам'ятний сувенір (сувенір і є «подарунок на пам'ять»), вільна вакансія (вакансія – вільна, незаймана посада), сміливий ризик (ризик завжди пов'язаний зі сміливістю), адреса проживання (адреса – місце, де людина проживає); прейскурант цін (Preis з німецької «ціна»); промислова індустрія (промисловість й індустрія – синоніми); своя автобіографія (в слові автобіографія вже включено поняття «своя»). Деякі плеонастичні словосполучення закріпилися у мові і не вважаються сьогодні порушенням лексичних норм. Це такі вирази, як: монументальний пам'ятник (лат. monumentum – знак пам'яті), реальна дійсність (лат. realism – дійсний).

Проаналізувавши мову деяких документів, наведемо приклади плеоназмів в юридичних документах, які і досі, на жаль, трапляються: «позивач доводив свою правоту доказами», «відповідно до законодавства того періоду часу», «кожний керівник установи має свій індивідуальний графік роботи», «на кафедрі криміналістики збереглася одна вільна вакансія», «з самого першого початку хочу сказати про особливості цієї справи».

Отже, навіть такий невеликий аналіз текстів юридичних документів свідчить про те, що тавтологія та плеоназм, на жаль, поки

доволі поширеним явищем у мові цих документів. Виходячи з того, що важливим для юриста є оптимальне поєднання правової насиченості закону з його безпомилковим словесним вираженням, приходимо до висновку, що в кожному конкретному випадку варто ґрунтовно оцінювати вплив обраного слова на розуміння викладеного нормативного припису, не допускати невинуватених словесних повторів, створюючи тим самим сприятливі умови для чіткого розуміння користувачем змісту кожного законодавчого акта.

Список використаних джерел

1. URL: https://stud.com.ua/51046/pravo/yuridichni_dokumenti/
2. Івакіна Н. Н. Мовна підготовка юристів. Правознавство. 1985. № 1. С. 48–51 // URL: gumer.info/bibliotek_Buks/Pravo/Article/Ivak_JazPod.php.
3. Голуб І. Б. Стилїстика російської мови. 8-е изд. М.: Айрис-пресс, 2007. С. 20.
4. Туранин В. Теория и практика использования законодательных дефиниций: [монография]. Москва, 2009. 108 с.
5. Закон України «Про Національну поліцію».

Містота Аліса Олегівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: **Стратулат Наталія
Вікторівна**, професор кафедри правничої
лінгвістики Національної академії
внутрішніх справ, кандидат філологічних
наук, доцент

КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ КУРСАНТІВ ЯК ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ

Питання розвитку навичок і умінь фахового мовлення курсантів є актуальним з погляду підвищення мовної активності, а також ефективності професійної комунікації майбутніх офіцерів. «Левову частку» діяльності працівників поліції займає саме службове спілкування, що є процесом взаємозв'язку та взаємодії учасників комунікації, за якого відбувається обмін інформацією і досвідом при виконанні службових завдань. Цей процес передусім спрямовано на досягнення певного результату, вирішення конкретного службового завдання та досягнення відповідної мети. Основу службового спілкування курсанта складає вирішення відповідного важливого службового питання, відповідальна конкретна справа, що стосується безпосередньо пов'язана з конкретними життєвими питання.

Важливу роль в ефективності комунікації, зокрема курсантів, відіграє культура службового спілкування. Кожен курсант повинен знати особливості фахового мовлення, уміти дотримуватись орфоепічних,